

จดหมายข่าวการจัดการความรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ประชุมเชิงปฏิบัติการและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่อง “การจัดการเรียนเชิงรุก”

กลุ่มงานความเป็นเลิศทางวิชาการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง “การจัดการเรียนเชิงรุก” ตามประเด็นการจัดการความรู้เรื่อง การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โดยได้รับเกียรติจาก ดร.จรรยา ดาสา รองผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตรเป็นวิทยากร ในวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ณ ห้องประชุมชั้น 3 อาคารฝึกประสบการณ์วิชาชีพเชิงบูรณาการ

การถ่ายทอดองค์ความรู้จากบุคคล

เทคนิคการจัดการเรียนเชิงรุก

สรุปและรวบรวมโดยอาจารย์พิกษามณูญ์ จำรัสศรี

การจัดการเรียนเชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีหลักการพื้นฐาน 4 ประการ คือ การฟังและพูด การอ่าน การเขียน และการสะท้อนหรือโต้ตอบความคิดเห็น ผู้เรียนจะได้เชื่อมโยงความรู้เดิมและความรู้ใหม่จากการได้ฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน และเป็นการช่วยให้ผู้สอนตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนในขณะนั้นได้ เทคนิคการจัดการเรียนเชิงรุกประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย โดยกิจกรรมนั้น ๆ สามารถแบ่งเป็นกิจกรรมเดี่ยว คู่ และกลุ่มดังนี้ (มีต่อหน้าหลัง)

เทคนิคการจัดการเรียนเชิงรุก (ต่อ)

กิจกรรมเดี่ยว ได้แก่ กิจกรรม Focus Listing (จดประเด็นสำคัญ) กิจกรรมนี้ผู้เรียนต้องฝึกจับประเด็นสำคัญและบันทึกลงกระดาษให้มากที่สุด โดยให้ทำหลังจากที่ผู้สอนหรือเพื่อนนำเสนอ กิจกรรม Reading Quiz (การอ่าน) ผู้สอนต้องแนะนำว่าผู้เรียนควรเรียนรู้้อะไรจากกิจกรรมการอ่าน โดยใช้คำถามนำซึ่งเป็นคำถามที่เน้นการคิดขั้นสูง เพื่อให้กิจกรรมการอ่านนั้น ๆ ตรงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด กิจกรรม One-minute Paper (ทดสอบสั้น 1 นาที) ผู้สอนให้ผู้เรียนตอบคำถามสั้น ๆ ลงในกระดาษเปล่าระหว่างเรียน โดยใช้เวลาตอบเพียง 1-2 นาที เพื่อตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนระหว่างเรียน กิจกรรม Response to a Demonstrative/Activity (ตอบสนองต่อการสาธิตหรือกิจกรรม) ผู้สอนตั้งคำถามให้ผู้เรียนคิดได้เป็นลำดับในขณะทำกิจกรรมหรือสาธิต เพื่อเปรียบเทียบความรู้เดิมกับสิ่งที่สังเกตได้และอภิปรายร่วมกัน และกิจกรรม Journal (อนุทิน) ให้ผู้เรียนสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ในคาบเรียน และเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียน ถามคำถามที่สงสัย หรือค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน โดยให้เขียนท้ายคาบหรือทำเป็นการบ้าน

กิจกรรมคู่ ได้แก่ กิจกรรม Write-pair-share (เขียน จับคู่ แลกเปลี่ยน) เป็นวิธีฝึกให้ผู้เรียนได้คิดและแสดงความคิดเห็นโดยเขียนคำตอบของตนเองลงบนกระดาษและส่งให้เพื่อนเพื่ออภิปรายร่วมกัน กิจกรรม Think-pair-share (คู่คิด) ให้ผู้เรียนคิดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน อภิปรายสั้น ๆ กับเพื่อนที่นั่งติดกัน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชั้นเรียน กิจกรรม Note Sharing (แลกเปลี่ยนสมุดบันทึก) ให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนสมุดบันทึกเมื่อถึงประเด็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสช่วยเติมประเด็นที่ขาดหายไป กิจกรรม Question and Answer Pair (จับคู่ถามตอบ) ฝึกให้ผู้เรียนเขียนคำถามเกี่ยวกับเรื่องกิจกรรมที่เรียน 1 - 2 คำถาม จับคู่สลับกันถามตอบ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

กิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ กิจกรรม Rotating Chair Discussion (เวียนกันอภิปราย) กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้เสนอความคิดโดยไม่ถูกแทรกแซง โดยพูดทีละคน ผู้ที่ต้องการพูดคนต่อไปให้ยกมือขึ้น และให้ผู้พูดเป็นผู้เลือกผู้พูดคนถัดไป และผู้พูดคนถัดไปต้องสรุปประเด็นของผู้พูดก่อนหน้านี้ กิจกรรม Roundtable (โต๊ะกลม) เขียนคำถามไว้ในกระดาษ 1 แผ่น สมาชิกคนแรกเขียนคำตอบของคำถามและส่งต่อไปให้สมาชิกคนอื่น ๆ ตอบคำถามจนครบ ผู้เรียนคนสุดท้ายอ่านคำตอบของทุกคน อภิปรายร่วมกันเพื่อสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม กิจกรรม Numbered Heads Together (สมหัวคิด) สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมกันคิดเพื่อหาคำตอบ โดยผู้สอนสุ่มเลือกสมาชิกคนใดคนหนึ่งในกลุ่มเป็นผู้ตอบ ซึ่งผู้ตอบจะต้องตอบคำถามให้ได้ตรงกับความคิดของกลุ่ม และให้ถือเป็นคะแนนของทั้งกลุ่ม และกิจกรรม Quiz/Test questions (ออกข้อสอบ) ให้ผู้เรียนออกข้อสอบเรื่องที่เรียน จากนั้นรวบรวมคำถาม และช่วยกันจัดหมวดหมู่ของคำถาม และกระตุ้นให้ผู้เรียนหาคำตอบของคำถามเหล่านั้น โดยอาจจัดกิจกรรมท้ายบทเรียนหรือก่อนสอบ

นอกจากนี้ยังมีเทคนิคการถามคำถาม เช่น กิจกรรม Wait Time (ให้เวลา) โดยผู้สอนควรให้เวลาประมาณ 15 วินาทีในการให้ผู้เรียนคิดคำตอบของคำถามนั้น ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้ตอบคำถาม และกิจกรรม The Fish Bowl (อ่างปลา) ให้ผู้เรียนเขียนคำถามลงบนกระดาษเกี่ยวกับประเด็นที่สงสัยแล้วให้ใส่ข้อความไว้ในโหลหรือกล่องหน้าห้องเรียน ผู้สอนเลือกคำถามมาอภิปรายร่วมกันในห้อง ดังนั้นการจัดการเรียนเชิงรุกจะช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนและทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา อธิการบดี รองอธิการบดีทุกฝ่าย ผู้อำนวยการสำนักทุกสำนัก ผู้อำนวยการสำนักประกันคุณภาพการศึกษา

บรรณาธิการ อาจารย์พิชามณูญ์ จารัสศรี ดร.ศศิธร โสภารัตน์ ดร. เบญจวรรณ ศรีมารุต ดร.ประกายดาว ยิ่งสง่า ดร. จักรินทร์ วรรณโพธิ์กลาง

Contact us: โทรศัพท์ 025448061-2 Website: www.pnrucae.com